

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.419/2019/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

. Farkas Antónia előadó bíró

. Zumbók Péter bíró

A felperes: II. rendű

A felperes képviselője:

. Horváth - Dr. Jakab Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Horváth György ügyvéd)

Az alperesek: I. rendű

II. rendű

III. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Patyi és Társa Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Endrész Előd ügyvéd) I-II. rendűért

jogtanácsos III. rendűért

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Óvárosi Törvényszék 43.Pf.640.438/2018/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.P.85.870/2018/27.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 481.600 (négy száznyolcvanegyezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles a Magyar Államnak - az adóhatóság külön felhívására - megfizetni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] F.E. a III. rendű alperesnél vezetett valamennyi bankszámlájára vonatkozóan 2013. február 8-án elhalálozási rendelkezés elnevezésű okiratot írt alá. Az okiratban három kedvezményezettet jelölt meg: az I-II. rendű alpereseket és a II. rendű felperes (a továbbiakban: felperes) jogelődjét, a per korábbi I. rendű felperesét, aki az élettársa volt. Az okirat keltének időpontjában F.E-nek jobb szeme

daganatos megbetegedése folytán a szemhéjaknál összevarrásra került, bal szemével pedig látáscsökkenése miatt nem tudott olvasni.

- [2] A 2014. február 3-án elhunyt F.E. törvényes örökösei, az I-II. rendű alperesek a bankszámláról - amelyhez meghatalmazással rendelkeztek - F.E. halálát követően több részletben összesen 14.230.000 forintot vettek fel.
- [3] A III. rendű alperes 2014. március 10. napján szerzett tudomást F.E. haláláról.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében az I-II. rendű alperesek mellett a III. rendű alperest velük egyetemlegesen szintén kérte 4.816.142 forint megfizetésére kötelezni, mert álláspontja szerint a banki alkalmazottak az elhalálozási rendelkezés blanketta okirat tanúkénti aláírásakor jogellenes magatartást tanúsítottak, mivel nem magyarázták el F.E-nek annak tartalmát, és az ügyfelet nem azonosították. Állította, hogy a III. rendű alperes hivatali jogkörében okozott kárt, mivel nem ellenőrizte a megfelelő alakíságok megtartását az elhalálozási rendelkezést célzó nyilatkozat megtétele során.
- [5] A III. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Utalt arra, hogy 2014. március 10. napjáig az elhunyt haláláról nem szerzett tudomást, így a meghatalmazás alapján történő eljárása nem volt jogszerűtlen. Hangsúlyozta, hogy a haláleseti rendelkezés egyoldalú jogügylet, amelynek megtétele során a nyilatkozónak kell tisztában lenni az okirat-olvasási és -értelmezési nehézségeivel, az érvénytelen nyilatkozat megtételéért ezért elsősorban a nyilatkozattévő a felelős. Hivatkozott arra, hogy az I-II. rendű alperesek jártak el jogellenesen a számla feletti rendelkezés során, nem pedig a bank alkalmazottai.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] A III. rendű alperes vonatkozásában az elsőfokú bíróság hivatkozott arra, hogy az okirat nem tekinthető a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 196. § szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak, mivel az e §-ba foglalt kritériumoknak nem felelt meg.
- [8] Álláspontja szerint F.E. bankszámlája feletti rendelkezéséről való szándékát a tanúk nyilatkozatai nem támasztották alá. Az elsőfokú bíróság különös súllyal értékelte azt a körülményt, amely szerint a III. rendű alperes munkavállalói F.E-re annak ellenére sem emlékeztek, hogy életkora és általános egészségi állapotánál fogva a bankfiókban szokatlan megjelenésű személy lehetett, aki egy ritka bankműveletre adott volna meghatalmazást.

- [9] Az elsőfokú bíróság a bizonyítás anyagának mérlegelése során azt állapította meg, hogy a felperes által hivatkozott okirat F.E. szerződéses akaratának tanúsítására nem alkalmas. Utalt arra is, hogy az alaki érvénytelen nyilatkozat megtételéért elsődlegesen a nyilatkozatot tevő és nem a nyilatkozat címzettje a felelős.
- [10] Álláspontja szerint a III. rendű alperesnek az alakiság körében tanúsított esetleges mulasztása olyan távoli okozati kapcsolatban áll a felperes által megjelölt jogellenességgel, hogy felelősség nem terheli.
- [11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] Utalt arra, hogy a fellebbezési eljárásban már a felperes sem vitatta a nyilatkozat megtételének időpontjában F.E. olvasás- és írásképtelenségét, amelyből fakadóan az okirat a Pp. 196. § (3) bekezdése szerinti alakisággal nem rendelkezik.
- [13] Érvelése szerint az írásban megtett nyilatkozat alakisága annyiban releváns, hogy teljes bizonyító erejű magánokirat esetében az okirat egyúttal az akarat meglétét is bizonyítja. A perbeli esetben a másodfokú bíróság teljes bizonyító erejű magánokirat és egyéb bizonyítékok hiányában nem tekintette bizonyítottanak, hogy a nyilatkozat megtétele F.E. akaratán alapult volna, ezért - álláspontja szerint - a perben nem kellett vizsgálni a III. rendű alperes alkalmazottainak esetleges felróható mulasztását.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalmilag - annak hatályon kívül helyezését és keresetének a III. rendű alperes vonatkozásában történő helyt adó határozat meghozatalát, azaz a III. rendű alperes 4.816.142 forint és járulékaira történő kötelezését kérte. Másodlagosan a felülvizsgálati kérelemmel érintett jogerős másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.
- [15] Állítása szerint az eljáró bíróságok tévesen állapították meg a tényállást, mivel az a körülmény, hogy F.E. felkereste a bankfiókot, önmagában bizonyítja a haláleseti rendelkezés megtételére vonatkozó akaratát. Ennek folytán nem értett egyet a másodfokú bíróság azon megállapításával sem, amely szerint F.E. akaratának az igazolása az eljárás során kétséget kizáróan nem történt meg.
- [16] Utalt arra, hogy az okiraton szereplő „előttünk, mint tanúk előtt” szöveg formál logikai és az okiratok alaki kellékeire vonatkozó szabályai szerint sem jelenthettek mást, minthogy a tanúk azonosították a nyilatkozattevőt, mielőtt aláírásukkal ellátták az okiratot.
- [17] Kiemelte, hogy a III. rendű alperes alkalmazottai szakemberek, akiknek munkakörébe tartozik a hozzájuk forduló ügyfél teljes körű

tájékoztatása. Állította, hogy adott esetben a III. rendű alperes alkalmazottainak kötelessége lett volna az ügyfél azonosítása és tájékoztatása, ennek elmulasztásával kárt okozott.

- [18] Álláspontja szerint az elhalálozási nyilatkozat megtételekor a III. rendű alperes alkalmazottainak be kellett volna azonosítaniuk ügyfelüket, és abban az esetben megállapították volna, hogy írásra, olvasásra egészségi állapota folytán képtelen. Előadta, hogy ebben az esetben lehetőség lett volna a Pp. 196. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával érvényes jognyilatkozat tételére.
- [19] Érvelése szerint a III. rendű alperes jogellenes magatartása abban mutatkozik meg, hogy a pénzintézet, mint erre szakosodott intézmény, érvénytelen okirat elkészítésében működött közre. E körben hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. §-ára.

- [20] A III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [22] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 270. § (2) és a 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között, a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint megjelölt jogszabálysértések tekintetében vizsgálta felül.
- [23] A Pp. 270. § (2) bekezdésének és a Pp. 275. § (3), illetve (4) bekezdéseinek együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja lehet valamely anyagi jogi vagy eljárási szabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása van.
- [24] Tartalma szerint a felperes a Pp. 196. § és a Ptk. 339. § megsértését állította.
- [25] Már nem volt vitás a másodfokú eljárásban, hogy F.E. a haláleseti rendelkezés megtételének időpontjában olvasás- és írásképeséggel nem rendelkezett. Helyesen állapították meg az eljárás bíróságok, hogy a felperesnek elsősorban F.E. szerződéses akaratát kellett volna bizonyítania, amely azonban eredményre nem vezetett. A felperes nem ajánlott fel olyan bizonyítást, amelyből kétséget kizáróan megállapítható lett volna F.E. tényleges szándéka halála esetén a bankszámláira vonatkozóan. A felperes állításával ellentétben a Kúria nem értett egyet azzal, hogy a bankfiók felkeresése önmagában bizonyította F.E.-nek a haláleseti szerződésre vonatkozó akaratát.
- [26] A Kúria álláspontja szerint F.E. szerződéses akaratának bizonyítását követően lehetett volna csak vizsgálni a III. rendű alperes alkalmazottainak esetleges mulasztását, illetve hogy

közvetlen okozati összefüggésben áll-e esetleges felróható magatartásukkal az érvénytelen jognyilatkozat megtétele. Utal arra is a Kúria, hogy F.E. bal szemének olvasás- és írásképtelenséget okozó látáscsökkenése nem lehetett nyilvánvaló, erre a nyilatkozatot megtenni szándékozó ügyfélnek kellett volna felhívni a bankfiók alkalmazottainak figyelmét. Ezt a tényt támasztja alá az is, hogy a III. rendű alperes alkalmazottai a ritka bankművelet ellenére sem emlékeztek F.E. megjelenésére a bankfiókban. Megjegyzi a Kúria, hogy az érvényes jognyilatkozatok megszületéséhez szükséges teljes körű tájékoztatás nyújtásának elmaradása is csak akkor kifogásolható, ha a tényleges szerződéses akarat megállapítható.

- [27] Mivel a perben a felperesnek néhai F.E. szerződéses akaratát nem sikerült bizonyítania, ezért a III. rendű alperes munkavállalóinak esetleges felróható magatartását vizsgálni szükségtelen volt, nem sérültek tehát sem a Pp. 196. §, sem a Ptk. 339. § rendelkezései.
- [28] Mindezek alapján a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, mert az megfelelt a felülvizsgálat tárgyává tett jogszabályoknak.

Záró rész

- [29] A III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ismert költsége nem merült fel, ezért arról nem kellett dönten.
- [30] A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerint számított felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles az államnak megfizetni.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [32] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. október 21.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Antónia s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző
HM